

נְשֵׂי מִוְזָה בַּךְ:

כ"ב עֲרָכִים לְפִי סֵדֵר א' ב' מְסֻדָּרִים.
וּבָהֶם הָעֲרוֹת, תּוֹכְזוֹת וּמוֹסָרִים.
אֵת עֵינֵי הָאָדָם הַהוֹלֵךְ בְּזוֹשֶׁף מְאִירִים.
וְהַכֹּל בְּקִצּוֹר בְּלֹא אֲרִיכוֹת דְּבָרִים.
שְׂוִים לְכֹל נְפֹשׁ, נְשִׁים וְגַבְרִים.
אֲשֶׁרֵי הַשָּׁם לָבוֹ לְדְבָרִים הַנְּאֻמְרִים.
ה' יְבָרְכוּ בְּכֹל טוֹב וּמְוָלוֹ יָרִים.
וַיִּשְׂמוּז יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשֵׂיוֹ לְדוֹר דּוֹרִים.

לעילוי נשמת
שמחה (סוליקו) בת גבריאל,
הנולדת מן ציפוריה, אשת יהודה

מושיאשוילי מאיר
תמוז תשפ"ב

"נְגִילָה וְנִשְׁמֹזָה בָּךְ" - בְּתוֹרָתְךָ שֶׁנִּתְּנָה בְּכ"ב
אוֹתוֹת כְּמִנְיֵן "בָּךְ".

(בודרשׁ תהלים)

הקדמה

רחש לבי דבר טוב, לחבר חיבור זה לעילוי נשמת סבתני
מרת **שמחה (סוליקון)** ז"ל (נלב"ע ח' תמוז תש"ע), והם
דברי מוסר, האמורים על סדר אותיות הא"ב.

לכן קראתי שמו "נשמחה בך", כי מלת "**נשמחה**" היא
אותיות **נ' שמחה**, והאות **נ'** היא נוטריקון של "נשמת".
אם כן "נשמחה" הוא נוטריקון "נשמת שמחה", שזכות
לימוד הדברים האמורים כאן תעמוד לעילוי נשמתה.

ומלת "**בך**" היא כנגד **כ"ב** אותיות התורה, שבהם ברא
הקב"ה את כל העולמות, וכנגדם נכתבו **כ"ב** ערכים אלו.
והכרת הטוב יש כאן על כל מה שעשתה למעני כל ימיה,
ויהי רצון שתהא נשמתה צרורה בצרור החיים.

כ"ד הצב"י מאיר מושיאשוילי בן א"א מנשה הי"ו, אשדוד

ספרים\חוברות שיצאו עד כה

א. ספר **אמרי אש** – ביאורים בפשט, רמז, דרש וסוד, למתן נקראת התורה "אש", עם ליקוטים במעלות לימוד התורה ואופני הזכיה בה, מתובל בחידושים ופרפראות שזכה להם המחבר.

ב. ספר **תורת מאיר** – על התורה. חידושים בפרד"ס מאת המחבר בפסוקי התורה, על פי הקדמות מחז"ל ורבתינו הקדושים זתע"א. חלקים א-ב.

ג. ספר **אמרי מילה** – מראה כל מקום בתורה שנרמזה מילה בראשי תיבות או בסופי תיבות, ומבאר הפסוקים בדרך רמז למעלת מצות ברית מילה ולשמירת הברית, על פי הקדמות רבתינו ז"ל, בדרש ובסוד. מחולק לפי סדר פרשיות התורה.

ד. ספר **תורת מאיר** – על מגילת אסתר. חידושים בפרד"ס מאת המחבר בפסוקי המגילה, על פי הקדמות מחז"ל ורבתינו הקדושים זתע"א.

ה. חוברת **אמרי מצוה** – על קריאת שמע. ליקוט מרבתינו ז"ל על מצות ק"ש, ומקבץ הלכות ק"ש.

ו. קונטרס **אלפא ביתא דמאיר** – חידושים מאת המחבר בפרד"ס, על ערכים לפי א"ב.

ז. חוברת **נשמחה בך** – החוברת הנוכחית – ליקוטי מוסר קצרים על ערכים לפי א"ב.

ועוד ספרים הנמצאים בכת"י, ה' יזכני להוציאם לאורה במהרה.

0527-183092 : 11016

נְשִׁימוּזָה בַּר

אֲכִילָה

א. המאכל בונה את גוף האדם ומקימו, והופך להיות חלק ממנו, ולכן משפיע מאד על האדם.

ב. מאכל טמא (שאסור באכילה) גורם טמאה לאדם, לגופו ולנשמתו, ועושה אותו אטום לכל דבר שבקדשה, ולאחר אכילתו קשה לו ללמד תורה או לקיים מצוות.

ג. לכן צריך להזהר מאד ולהקפיד בענין האכל שיהיה בשר לכל הדעות. ואל יזלזל בשום פרט, ואל יכניס עצמו לספקות מיתרים, אלא יחמיר בכל שיוכל, ובזה יזכה לתקוץ גדול לנפשו.

ד. הנזהר במאכלו מאד, שלא יהא ספק בכשרותו, ושלא יהיו מערבים בו שקצים ורמשים ושאר אסורים – זוכה שמצילים אותו מהשמים, שגם בטעות ובאונס לא יכנס לפיו מאכל טמא.

ה. בכל פעם שאדם בודק את מזונו, לוודא שלא מערב בו אסור, כמו שקצים ורמשים – גם אם לא מצא דבר, מקיים בזה את המצוה לא לאכל מאכלות אסורות.

בְּטָחוֹן

א. הַבְּסִיס לְבְטָחוֹן בְּה' הוּא הָאֲמוּנָה, שְׂצָרֶיךָ לְדַעַת וּלְהַרְגִישׁ, שְׂכַל דְּבַר שְׂקוּרָה לוֹ, זֶה מִן הַשָּׁמַיִם, וְאִין אָדָם אוֹ כַח אַחֵר בְּעוֹלָם יְכוּל לַעֲשׂוֹת לוֹ טוֹב אוֹ רָע, אִם לֹא נִגְזֵר עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם.

ב. הַבְּטָחוֹן בְּה' הוּא לְבִטְחָ בּוֹ, שְׂכַל דְּבַר שְׂקוּרָה לוֹ הוּא לְטוֹבָתוֹ. וְאִף עַל פִּי שְׂלַפְעָמִים נִרְאָה שְׂזָה לְרַעְתּוֹ, יִדַע בְּבְטָחוֹן גָּמוּר, שְׂזָה לְטוֹבָתוֹ, וְאִם אֵינּוּ מִבֵּין – זֶה מַחֲסֵר הַבְּנֵתוֹ.

ג. וּמִדּוּעַ עוֹשֶׂה ה' הַכֹּל לְטוֹבָתוֹ? מִפְּנֵי שֶׁה' יִתְבָּרַךְ אוֹהֵב אוֹתוֹ מְאֹד, וּבָרָא אוֹתוֹ רַק בְּשִׁבִיל שְׂיִכַּל לְהֵיטִיב לוֹ. וְאִם הָאָדָם עוֹשֶׂה דְּבָרִים שְׂמוֹנְעִים מֵעֲצָמוֹ אֶת הַטוֹב הַהוּא, ה' מְסַבֵּב עָלָיו כָּל מִינֵי מַקְרִים עַד שְׂיִתְקַן, וְיִוָּכַל בְּסוּף לְקַבֵּל אֶת הַטוֹב הַמִּיחָל.

גְּשׁוּמֹזָה בַּךְ

גְּאֹה

א. פְּתוּב "תוֹעֵבֶת ה' כָּל גְּבוּה לֵב" – וּמָה יִכּוֹל לִהְיוֹת יוֹתֵר גְּרוֹעַ, מִלִּהְיוֹת מִתְעַב אֶצֶל ה'?

ב. ה' מִשְׁלֵם, וְלִכֵּן לוֹ רְאוּיָה הַגְּאֹה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "ה' מֶלֶךְ גְּאוֹת לְבִשׁ". וְאִם הָאָדָם מִתְגַּאֵה – הֲרִי הוּא לּוֹבֵשׁ אֶת מִלְבוּשׁ הַמֶּלֶךְ, וְהֲרִיחוּ כְּמוֹרֵד בְּמַלְכוּת ח"ו.

ג. אָמְרוּ חו"ל (סוּטָה ד-ה): כָּל אָדָם שֵׁישׁ בּוֹ גְּסוּת הָרוּחַ כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדַת כּוֹכָבִים, וְכֵאלוֹ כֶּפֶר בְּעֶקֶר, וְכֵאלוֹ בָּא עַל כָּל הָעֲרִיּוֹת, וְלִבְסוּף מִתְמַעֵט וְכוּ'. וְהִדְבֵּר מִבְּהִיל.

ד. אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, שֶׁהַגְּאֹה הִיא שֶׁרֵשׁ לְכָל הָעֲבֵרוֹת. וְהַכּוֹנֵה, כִּי אֵין אָדָם חוֹטֵא לְחִבְרוֹ אֶלָּא אִם בֶּן מֶרְגִּישׁ יוֹתֵר טוֹב וְחָשׁוּב מִמֶּנּוּ. וְאֵינוֹ חוֹטֵא לְפָנָיו ה', אֶלָּא אִם בֶּן מֶרְגִּישׁ שֶׁיִּכּוֹל לַעֲשׂוֹת כְּרָצוֹנוֹ אֶף עַל פִּי שֶׁה' אָסַר עָלָיו.

ה. אָמְרוּ הַמְּקַבְּלִים, כִּי הַחוֹטֵא בַּגְּאֹה, פּוֹגֵם בְּעוֹלָמוֹת הַיּוֹתֵר עֲלִיוֹנִים, הַתְּלוּיִים בְּאוֹתֵיּוֹת יו"ד וְה"א שֶׁבִשְׁם ה' (מִשָּׁא"כ בְּכָל הָעֲבֵרוֹת), וְרָמְזוּ לָזֶה: "גְּאֹה" גִּימַטְרִיָּא י"ה. לִכֵּן יִשְׁתַּדֵּל לְדַחוֹת הַרְגָּשׁתַּ גְּאֹה הַבָּאָה לְלִבּוֹ, שֶׁלֹּא יִפְגֵּם.

דְּבַר

א. (שמירת הלשון פרק י"ג) "וְאִם יִתְאַפְּקוּ מִלְּדַבֵּר דְּבָרִים
אֲסוּרִים, יִזְכּוּ לַחַיֵּי נֶצַח, כְּמוֹ דְאִיתָא בַּמְדַּרְשׁ, שְׁעַל כָּל
רַגַע וְרַגַע, שְׂאָדָם חוֹסֵס פִּיּו, זֹכֶה לְאוֹר הַגְּנוּז, שְׂאִין כָּל
מִלְאָף וּבְרִיָּה יָכוֹל לְשַׁעַר.

וְלִהְפֹּךְ יַעֲנִשׁוּ עַל כָּל דְּבוֹר וְדְבוֹר כְּמוֹ שְׂפִתָּב הַגֵּר"א וְזֶה
לְשׁוֹנוֹ: "כָּל עֵמֶל אָדָם לְפִיָּהוּ" – אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (חולין
פ"ט), שְׂכָל מִצְוֹתָיו וְתוֹרוֹתָיו שֶׁל אָדָם אֵין מִסְפִּיק לְמָה
שְׂמוֹצִיא מִפִּיּו. מָה אֲמָנוֹתוֹ שֶׁל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה? יַעֲשֶׂה
עֲצָמוֹ כְּאֵלִים וְיִדְבִּיק שְׂפִתוֹתָיו בְּשִׁתֵּי רֵיחִים וְכוּ'. וְכָל כֹּף
הַקָּלַע, הַכֵּל בְּהֶבֶל פִּי שֶׁל דְּבָרִים בְּטִלִּים, וְעַל כָּל דְּבוֹר
הַבֵּל צָרִיף לְהִתְקַלַּע מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ. וְכָל זֶה
בְּדְבָרִים יִתְרִים, אֲבָל בְּדְבָרִים הָאֲסוּרִים, כְּגוֹן: לְשׁוֹן הָרַע
וְלִיצְנוּת וּשְׂבוּעוֹת וּנְדָרִים וּמַחֲלֶקֶת וּקְלָלוֹת, וּבִפְרָט
בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וּשְׁבֵת וְיוֹם טוֹב, עַל אֵלוֹ צָרִיף לִירֹד
לְשִׂאוֹל לְמִטָּה הַרְבֵּה מְאֹד, וְאִי אֶפְשָׁר לְשַׁעַר גְּדֹל
הַיְסוּרִין וְהַצְרוֹת שְׂסוּבֵל בְּשִׂבִּיל דְּבוֹר אֶחָד, וְלֹא נֶאֱבָד
אֶפְלוֹ דְבוֹר אֶחָד שְׂלֵא נִכְתָּב, בְּעֵלֵי גְדַפִּין הוֹלְכִין תְּמִיד
אֶצֶל כָּל אָדָם וְאֵין נִפְרָדִין מִמֶּנּוּ וְכוּתְבִין כָּל דְּבוֹר וְדְבוֹר.

הַפֶּרֶת הַטּוֹב

א. על האדם לחיות תמיד בהרגשה של הפרת הטוב לה' יתברך על כל אשר עשה למענו: בראו יש מאין, ונתן לו הזדמנות להרויח תורה ומצוות ולזכות לשכר נצחי. נתן לו עינים לראות, ואזנים לשמע, ומערכת עכול לאכול וכו'. בפרט ירגיש כל זאת בעת התפלה והברכות על כל זה. וזה יביא אותו לדרגה הגבוהה של עבודת ה' מאהבה.

ב. על האדם להכיר טובה לכל אדם שעשה לו טובה אי פעם. אמרו חז"ל (משנת ר' אליעזר פר' ז): כל הכופר בטובתו של חברו, סופו כופר בטובתו של הקדוש ברוך הוא.

ג. הסבה שנדחו בני עמון ומואב, שלא יבואו בקהל לעולם (אפלו יתגירו אסור להם לשאת בת ישראל) היא שהיה חסר להם מדת הפרת הטוב לאברהם אבינו, שבזכותו נצל לוט אביהם, ולא החזירו טובה לבניו כשיצאו ממצרים.

ד. על האדם להכיר טובה להוריו שהולידוהו וגדלוהו וחינכוהו, לרבותיו על שלמדוהו, לאשתו על מסירותה אליו ולילדיו (וכן האשה לבעלה). וזה מביא אהבה ושמחה.

לְהַדִּיר

א. כְּתַב הַרְמַב"ם (הַלְכוֹת תְּשׁוּבָה א, א): כָּל מִצְוֹת שְׁבַת־וְרָה, אִם עָבַר אָדָם עַל אַחַת מֵהֶן, כְּשֵׁי עָשָׂה תְּשׁוּבָה וַיָּשׁוּב מִחֲטָאוֹ חַיֵּב לְהִתְנַדֵּוֹת לְפָנַי הָאֵל בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּד' ה, ז): "וְהִתְנַדְוּ אֶת חַטָּאתֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ". וְדוּי זֶה מִצְוֹת עָשָׂה. בִּיצֵד מִתְנַדִּין? אֹמֵר: "אֲנֵא הַשֵּׁם, חַטָּאתִי עֹוִיתִי פֶשְׁעֵתִי לְפָנֶיךָ, וְעָשִׂיתִי כַךְ וְכַךְ, וְהָרִי נַחֲמָתִי וּבִשְׁתִּי בְּמַעֲשֵׁי, וְלְעוֹלָם אֵינִי חוֹזֵר לְדַבֵּר זֶה". וְזֶהוּ עֵקֶרָו שֶׁל וְדוּי. וְכֹל הַמְרַבֵּה לְהִתְנַדְוֹת וּמֵאָרִיךְ בְּעֵנִין זֶה, הָרִי זֶה מִשְׁבַּת.

ב. חֲכָמִים תִּקְנֵנוּ לָנוּ וְדוּי בַתְּפִלָּה לְפִי סֵדֵר אוֹתִיּוֹת הָאֶל"ף בִּי"ת, מִפְּנֵי שֶׁהַחוּטָא פּוֹגֵם בְּכ"ב הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁבֵּהֶם בְּרָא הַקַּב"ה אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת. וְעַל יְדֵי הַוְדוּי, אָנוּ מִתְקַנְּנִים אֶת כ"ב הָאוֹתִיּוֹת, וְלִזְהָ צְרִיף לְכוּן הַמִּתְנַדֵּה.

ג. רָאוּי בְּכֹל לִילָה לְאַחַר אֲמִירַת קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמַּטָּה לְהִתְנַדְוֹת, וְאִזּוּ לְעֵרֹךְ תְּשׁוּבָה וְחִשְׁבוֹן נַפְשׁ עַל מַעֲשָׂיו שֶׁל כָּל הַיּוֹם, וְאִזּוּ יִזְכֶּה לְתִקּוּן גְּדוֹל לְנַפְשׁוֹ.

ד. יִזְהַר לוֹמַר הַוְדוּי בְּכֹנֶנֶת הַלֵּב, וְלֹא מִהַשְׁפָּה וְלַחוּץ.

זְמִירָה

א. הַשִּׁירָה וְהַזְמִירָה הֵם דְּבַר גְּבוּהָ וְחֹשֶׁב, עַד כְּדֵי כַּף שֶׁה' צִוָּה שֶׁהַלְוִיִּים יִזְמְרוּ לִפְנֵי בַעַת הַקְּרִבַּת הַקְּרָבָנוֹת. וְדָבָר זֶה הוּא נַחַת רוּחַ לַה'. וּמִצְוָה יֵשׁ בְּדָבָר לְזַמֵּר לַה', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר: "טוֹב לְהוֹדוֹת לַה' וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ". וְנֶאֱמָר "שִׁירוּ לוֹ זְמְרוּ לוֹ, שִׁיחוּ בְּכָל נֶפֶלְאוֹתָיו".

ב. כְּשֶׁהַזְמִירָה טְהוּרָה עַל יְדֵי מַלְאֲכֵי קְדוּשׁוֹת שֶׁנִּכְתְּבוּ לְכַבּוֹד ה' יִתְבָּרַךְ, וּמִנְגִּינָה וְנַעֲיֵמָה הַבָּאִים מִמְּקוֹר טְהוֹר, אֲזִי הֵם מְרוֹמְמִים מְאֹד אֶת נֶפֶשׁ הָאָדָם, וּמְבִיאִים אוֹתוֹ לְיַדֵּי דְבִקּוֹת בַּה' יִתְבָּרַךְ, עַד כְּדֵי גְבוּהָ (ר' מַלְכִּים ב ג, טו).

ג. בְּנֶגֶד זֶה זְמִירָה שְׂאִינָה לְכַבּוֹד ה' יִתְבָּרַךְ, אוֹ שְׂאִינָה מִמְּקוֹר טְהוֹר, אוֹ שֶׁהַמַּלְאֲכִים בְּשִׁיר מְעוֹרְרוֹת לְתַאֲוֹת אֲסוּרוֹת – פּוֹגְמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם, וּמְכַנְסֶה בּוֹ טְמֵאָה גְּדוּלָה, וּמְשַׁפִּיעָה עָלָיו לְעֵבֶר עַל רִצּוֹן ה' ח"ו.

ד. מֵאֲזוֹ חֲרָבֵן הַבַּיִת אֲסֵרוּ חֲכָמִים לְשִׁמְעַע שִׁירָה וְזְמִירָה שְׂלֵא בְּמָקוֹם מְצוּהָ. אֲמָרוּ חֲכָמִים: אֲזִן הַשּׁוֹמֵעַת זְמִירָה, תִּעַקֵּר. זְמִירָה בְּבַיִת, חֲרָבֵן בְּפֶתַח. וְהַנְזָהָר בְּזָה, יְרוּיִת.

חֲכָמָה

א. פתוב "יהב חכמתא לחכימין" = ה' נותן חכמה לחכמים. אך נשאלת השאלה: מניין לאדם החכמה הראשונה, כדי שאחריה יקבל עוד חכמה מה? שתי תשובות בדבר: תשובה א': החכמה הראשונה היא שידע שאינו חכם. וכיון שפך, יבקש את החכמה. וכשאדם מבקש חכמה, אז ה' יתן לו אותה. לדוגמא: שלמה המלך בקש מה' חכמה, וה' נתן לו להיות החכם באדם.

ב. תשובה ב': פתוב "ראשית חכמה יראת ה'". התחלת החכמה היא הפחד מלעבר על רצון ה'. וכשאדם מפחד להכשיל מחמת חסר ידיעה, אז הוא מבקש חכמה, וה' נותן לו. ולכן אמרו (אבות ג, י): "אם אין יראה, אין חכמה".

ג. לעמת זאת, אמרו: "אם אין חכמה, אין יראה". פי כשאדם טפש, אינו יודע כלל ממה עליו להזהר, ואינו ירא. וכן אמרו: "אין בור ירא חטא". לכן יזהר האדם לנפשו, וימהר להחכים בתורה, שידע ממה להזהר.

ד. אמרו חז"ל: "דעת קניית – מה חסרת? דעת חסרת – מה קניית?" וללא דעת, מה טעם לקנות כל דבר אחר?

טְהַרָה

א. תְּזַהַר הָאִשָּׁה מְאֹד מְאֹד בְּכָל שְׁלִבֵי הַטְּהַרָה, לְדַקְדֵק בְּכָל פֶּרֶט וּפְרֵט, לְלַמֵּד וּלְשַׁנֵּן הַהֲלָכוֹת, וְלֹא לָבוֹא לַיַּדֵי טְעוֹת. כִּי חָמוּר אֲסוּר זֶה שֶׁל נְדָה מְאֹד.

ב. הַמְזַלְזָלִים בְּאֲסוּר זֶה, דֵּינָהּ הָאִשָּׁה וְדֵינָהּ בְּעֵלָהּ בְּכַרְת רַח"ל, שְׂזָה כּוֹלֵל הַסֵּתֶלְקוֹת מִן הָעוֹלָם טָרָם עֵת, אִם חָמוּר מְזֵה כָּרַת הַנֶּפֶשׁ מִמְקוֹר הַחַיִּים מִכֶּסֶף הַכְּבוֹד רַח"ל, וְכֵן יְכוּלִים לְהַעֲנִשׁ לְמוֹת עֲרִירִים (שֶׁלֹּא יִזְכּוּ לִילָדִים אוֹ שְׂמֹתוֹ יְלִידֵיהֶם בְּחַיֵּיהֶם, ח"ו). וּמְרַחֲקִים אֶת הַשְּׂכִינָה וְתַפְלוֹת יִשְׂרָאֵל אֵינָן נִשְׁמָעוֹת, וְגוֹרֵם חֲלָאִים לָהֶם וְלִילְדֵיהֶם, וְהַיְלָדִים הַיּוֹצְאִים מֵהֶם נוֹטִים לְהִרְשִׁיעַ, וְעוֹד כְּהֵנָּה וְכְהֵנָּה, רַח"ל.

ג. לְעַמַּת זֹאת, הַנּוֹזֶהֶרֶת וּמְדַקְדֶקֶת בָּזָה, זוֹכָה לְבִרְכָה בְּבֵית וְהַשְּׂרָאָת שְׂכִינָה, וְיְלָדִים טְהוּרִים, זוֹכָה בְּבָנִים זָכָרִים, וּבְעֵלָה מִתְבָּרֵךְ עַל יְדֵהָ. וּבְזִכּוֹת זֶה יֵשׁ קַיּוֹם לְיִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם. אֲשֶׁרֶיהָ בָּזָה וּבְכָא.

ד. גַּם הָאִישׁ טוֹב שְׂיִנְהִיג עֲצָמוֹ לְטֵהָר גּוֹפוֹ, כִּי טְהַרְת הַגּוּף מְבִיאָה טְהַרְת הַנֶּפֶשׁ, וְהַזְהִיר בְּטְבִילַת מְקוּה מְרוּיַח הַרְבֵּה קִדְשָׁה לְנֶפֶשׁוֹ. אֲשֶׁרֵי יִשְׂרָאֵל, טְהוּרִים וְקְדוּשִׁים.

לֵיךְ

א. כְּתוּב עַל הַיּוּן "כָּל שׁוֹגָה בּוֹ, לֹא יִחַפְּסוּ". וּמָה הַפְּוֹנָה?
אָמְרוּ בְּגִמְרָא, שֶׁהַשׁוֹתָה מְעַט יוּן, הָרִי זֶה עוֹשֶׂה אוֹתוֹ
פְּקָח, כִּי הוּא פּוֹתַח אֶת הַלֵּב, וְעוֹסֵק אִזּוּ בַּתּוֹרָה בְּהִרְחֵבַת
הַדַּעַת. אֲךָ הַטַּפֵּשׁ אֹמֵר: אִם מְעַט יוּן מִפְּקָח, אִזּוּ אֲשֵׁתָה
הִרְבָּה יוּן וְאֵהִיָּה מְאֹד חָכֵם. אֲךָ הוּא טוֹעֵה, וּמִזְהִיר שְׁלֹמֵה
הַמֶּלֶךְ: "כָּל שׁוֹגָה בּוֹ" – אֶת הַשְּׂגִיאוֹהָ הַזֹּאת – "לֹא
יִחַפְּסוּ". לֹא יִחַפְּסִים יוֹתֵר, אֲלֵא אֲדַרְבָּה יָבִיא לוֹ הַיּוּן
טַפְּשׁוֹת, כִּי כִּבֵּר אָמְרוּ: יוּן מְעוֹטוֹ יִפֶּה, וְרַבּוֹ קָשָׁה.

ב. הַיּוּן גּוֹרֵם לְאָדָם לִיֻּצְנוּת, וְגוֹרֵם לוֹ לְהִתִּיר מֵהַשְּׂאֲסוּר,
וְלְהִרְבוֹת עֲבֻרוֹת. לְכֵן אָמְרוּ חו"ל עַל הַפְּסוּק "אֵל תִּרְאֵהוּ
יוּן כִּי יִתְאָדָם" – שְׂסוּפוֹ דָם.

ג. הַיּוּן גּוֹרֵם לְאָדָם לְדַבֵּר לְלֹא הֶרֶף, וּמַגְלֶה סוּדוֹתָיו
בְּרַבִּים, וְכִמוֹ שְׂאֲמְרוּ חו"ל "נִכְנַס יוּן, יֵצֵא סוּד", וְ"אָדָם
נִכַּר בְּכּוֹסוֹ". בְּשְׂאֲדָם שְׁתוּי, אֲפֹשֶׁר לְדַעַת מֵהַ הוּא חוֹשֵׁב
בְּאֲמַת, כִּי אֵין בּוֹ שִׁכָּל לְבָלֵם פִּיּוּ מְלוּמֵר מֵהַ שְׁחוֹשֵׁב.

ד. בְּגִמְרָא כְּתוּב, שֶׁרַבּוּי שְׁתִּיתִת הַיּוּן גְּרָמָה לְעַם יִשְׂרָאֵל
לְיֵצֵאת לְגָלוּת, כִּי זֶה הֵבִיא אוֹתָם לְיַדֵּי עֲבֻרוֹת רַבּוֹת.

כָּעֵס

א. כָּל הַכּוֹעֵס, כָּל מִינֵי גֵיהֶנֶם שׁוֹלְטִין בּוֹ שְׁנֵאמַר (קהלת יא, י): "וְהִסַּר כָּעֵס מִלְבָּד וְהֵעִבֵר רָעָה מִבְּשָׂרָד", וְאִין "רָעָה" אֵלֵא גֵיהֶנֶם. כָּל הַכּוֹעֵס, אִפְלוּ שְׂכִינָה אִינָה חֲשׁוּבָה כְּנִגְדּוֹ. כָּל הַכּוֹעֵס כְּעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה. וּמִשְׂבַּח תַּלְמוּדוֹ וּמוֹסֵף טַפְשׁוֹת. וּבִידוּעַ שְׁעוֹנוֹתָיו מְרַבִּים מִזְּכִיּוֹתָיו.

ב. בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ הַחֲמִירוּ וְאָמְרוּ, שֶׁהִנְשָׂמָה הַקְּדוּשָׁה מִסֵּתֶלֶקֶת מִמֶּנּוּ, וְאִין "אֵל זָר" (כחות הסט"א) שׁוֹרָה בְּתוֹכוֹ מִמֶּשׁ, וְהִרִי הוּא כְּעֲבוּדָה זָרָה עֲצָמָה, וְאִסוּר לְהִסְתַּכֵּל בְּפָנָיו כְּמוֹ שְׂאִסוּר לְהִסְתַּכֵּל בְּפָנֵי עֲבוּדָה זָרָה. וְאִין רְאוּי לְהִתְחַבֵּר אֵלָיו, וְהַעוֹשֶׂה בֵּן כְּמִתְחַבֵּר לְעֲבוּדָה זָרָה.

ג. הָרוֹפְאִים אָמְרוּ, שֶׁהַכָּעֵס מִבִּיא לְחִלָּאִים רַבִּים לְאָדָם, וְהוּא מִסְכֵּן לְאָדָם, עַד כְּדֵי סְכִינַת חַיִּים מִמֶּשׁ לְפַעְמִים.

ד. לְעַמַּת זֹאת הַכּוֹבֵשׁ כָּעֵסוֹ – כָּתַב עָלָיו הַזִּהַר שְׂאֵלָיו רְאוּי לְהִתְחַבֵּר, כִּי הוּא אָדָם כְּרְאוּי, וְהוּא עֹבֵד לְרַבּוֹנוֹ וְהוּא נִקְרָא אָדָם שְׁלָם. וּבִגְמָרָא אָמְרוּ, שֶׁהַמְעִבִיר עַל מִדּוֹתָיו, מְעִבִירִין לוֹ עַל כָּל פְּשָׁעָיו. וְהַבּוֹלֵם פִּיּוּ בְּשַׁעַת מְרִיבָה, הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם בְּזִכּוֹתָיו. אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵינוּ חֲלָקוּ.

לְשׁוֹן הָרַע

א. אָמְרוּ בַּגְמָרָא (עֲרֵכִין טו, ב): כָּל הַמְסַפֵּר לְשׁוֹן הָרַע, מַגְדִּיל עֲוֹנוֹת בְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ עֵבְרוֹת: עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וְגִלּוּי עֲרִיּוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים. מִזְעִזֵעַ כְּמָה חֲמוּר הַדְּבָר!

ב. אָמְרוּ חו"ל (תּוֹסֶפֶת א פָּאָה א, כ): ג' דְּבָרִים נִפְרָעִים מֵהָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא: עֲבוֹדַת זָרָה, גִּלּוּי עֲרִיּוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים, וְלְשׁוֹן הָרַע בְּנֶגֶד כָּלֶם. פְּשׁוּט מִפְּחִיד. וְהָרִי לָנוּ, שְׁנַעֲנָשִׁים עַל לְשׁוֹן הָרַע גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּמִי יוֹדֵעַ כְּמָה צָרוֹת בָּאוֹת לָאָדָם רַק בְּגִלְלַת עוֹן זֶה.

ג. עוֹד אָמְרוּ בַּגְמָרָא (שׁס): כָּל הַמְסַפֵּר לְשׁוֹן הָרַע כְּאֵלוֹ כֶּפֶר בְּעֵקֶר, וְנִגְעִים בָּאִים עָלָיו, וּמַגְדִּיל עֲוֹנוֹת עַד לְשָׁמַיִם, וְאוֹמֵר עָלָיו הַקב"ה "אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוּלִים לְדוֹר בְּעוֹלָם", וְאוֹמֵר הַקב"ה לְשָׂר שֶׁל גִּיהֶנָם: "אֲנִי עָלָיו מְלַמְעֵלָה וְאַתָּה עָלָיו מְלַמְטָה נְדוֹן אוֹתוֹ".

ד. הַגְּדֵר הַגְּדוֹל לְהַנְצִל מִלְשׁוֹן הָרַע, הוּא לְלַמֵּד וּלְדַעַת אֶת הַלְכוּתָיו. לִכֵּן רְאוּי לְקַבֵּעַ שְׁעוֹר בְּסֵפֶר "חֲפֵץ חַיִּים".
ה. בְּדִי לְהַנְצִל מִלְשׁוֹן הָרַע, טוֹב וְרְאוּי לָאָדָם לְהַתְרַגֵּל, שֶׁכְּשֶׁמְשׁוֹחַח עִם רֵעֵהוּ, שְׁלֵא יִדְבֵר כָּלֶל עַל אָדָם שְׁלִישִׁי.

מַחְשְׁבָה

א. אָמְרוּ חו"ל (קדושין מ, א): אִפְלוּ חָשַׁב אָדָם לַעֲשׂוֹת מִצְוָה, וְנֶאֱמַר וְלֹא עָשָׂה אוֹתָהּ, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאִלוּ עָשָׂאָה. אֵךְ מַחְשְׁבָה רָעָה אֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַרְפָּה לְמַעֲשֵׂה אִם לֹא עָשָׂה אוֹתָהּ, וּמָה שְׁכַתוּב שְׁנַעֲנָשִׁים עַל הַמַּחְשְׁבָה – זֶה אִם אֵכֵן הוֹצִיא אוֹתָהּ לַפֶּעַל.

ב. וַיֵּשׁ עֲבָרָה אַחַת שְׁנַעֲנָשִׁים עָלֶיהָ אִפְלוּ אִם רַק חָשַׁב וְלֹא עָשָׂה, וְהִיא עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁהִיא חֲמוּרָה, שְׁכַל הַמּוֹדָה בְּעֲבוּדָה זָרָה (אִפְלוּ רַק בַּמַּחְשְׁבָתוֹ), הִרְיָהּ כּוֹפֵר בְּכָל הַתּוֹרָה.

ג. הַפּוֹסְקִים צִיְנוּ עוֹד עֲבָרָה, שְׁנַעֲנָשִׁים עָלֶיהָ אִפְלוּ אִם רַק חָשַׁב וְלֹא עָשָׂה, וְהִיא מַחְשְׁבַת עֲרִיּוֹת, שְׁמַהֲרָהּ בְּנָשִׁים, שֶׁהִרִי זֹאת גּוֹף הָעֲבָרָה, שְׁנֵאֵמַר "וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם". וּבִפְרָט שֶׁהִיא מְבִיאָה אֶת הָאָדָם לְחַטָּא חֲמוּר בְּיוֹתֵר, וְהוּא פָּגַם הַבְּרִית.

ד. אָמְרוּ הַמַּקְבָּלִים, שֵׁישׁ שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת בְּפַעוּלוֹת הָאָדָם: מַחְשְׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה. וְכָל אֶחָד רוֹחֲנִי יוֹתֵר מִחֲבֵרוֹ, וְהַשְׁפָּעָתוֹ בְּעוֹלָמוֹת יוֹתֵר עָלֵינוּ. נִמְצָא שֶׁהַחֹטָא בַּמַּחְשְׁבָתוֹ, הַפָּגַם שְׁעוֹשֵׂה הוּא הַגְּבוּהַ וְהַחֲמוּר מִכֻּלָּם.

נְבִלוֹת הַפֶּה

א. אָמְרוּ בְּגִמְרָא (שַׁבָּת לג, א): "בְּעוֹן נְבִלוֹת פֶּה צְרוֹת רַבּוֹת וּגְזֵרוֹת קָשׁוֹת מִתְחַדְּשׁוֹת, וּבַחֲזָרֵי שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל מִתִּים, יְתוּמִים וְאֶלְמָנוֹת צוֹעֲקִין וְאִינָן נִעֲנִין". רֵאֵה אַחֵי אֱלוֹ תוֹצְאוֹת יֵשׁ לְדַבּוֹר לֹא רָאוּי עַל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל.

ב. עוֹד אָמְרוּ: "כָּל הַמְּנַבֵּל פִּי, אֶפְלוּ חוֹתְמִין עָלָיו גְּזֵר דֵּין שֶׁל שִׁבְעִים שָׁנָה לְטוֹבָה הוֹפְכִין עָלָיו לְרָעָה". כְּלוּמַר אֶפְלוּ נִגְזֵר עָלָיו שֶׁכָּל חַיּוֹ (שִׁבְעִים שָׁנָה) תִּהְיֶה לוֹ אִיזוֹ בְּרַכָּה אוֹ טוֹבָה – הוֹרֵס הַכֹּל עַל יְדֵי נְבוּל פִּי. לֹא שׁוּה.

ג. עוֹד אָמְרוּ שָׁם: "כָּל הַמְּנַבֵּל אֶת פִּי, מַעֲמִיקִין לוֹ גֵּיהֶנֶם. וְאִף הַשּׁוֹמֵעַ וְשׁוֹתֵק". מַחְרִיד. וּמִכָּאֵן הָעֵרָה לְכָל הַנִּמְצָא בַּחֲבֵרַת אֲנָשִׁים רָעִים – רֵאֵה כַּמָּה הִנָּךְ מִפְּסִיד מִקְרַבְתָּךְ אֲלֵיהֶם, שְׁגַם אִם אֵינְךָ חוֹטֵא אֲתָם, עֲצַם הַיּוֹתֵךְ עִמָּהֶם וְאֵינְךָ מוֹכִיחַ אוֹתָם אוֹ לְפָחוֹת עוֹזֵב אוֹתָם, גּוֹרֵם לָךְ לְהַעֲנִשׁ עִמָּהֶם. "הִרְחַק מִשְׁכְּנֵי רַע וְאַל תִּתְחַבֵּר לְרָשָׁע".

ד. רֵאֵה מַעֲשֵׂה מְזֻעָזַע הַמוֹבָא כָּאֵן בְּסוֹף הַסֵּפֶר בְּעִנְיַן זֶה, מֵה שֶׁהֵעִיד רַבֵּנוּ אֱלִיעֶזֶר פֶּאֶפּוֹ זְצוּק"ל בְּסִפְרוֹ הַמוֹפְלָא "פְּלֵא יוֹעִץ". מִבְּהִיל.

סוּד

א. אָסוּר לְגָלוּת סוּד שֶׁל חֵבְרוּ לְשׁוּם אָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כה, ט): "וְסוּד אַחַר אֵל תִּגְלֶה". וַיֵּשׁ בְּזָה גַם מִצְוַת "וְאָהַבְתָּ לְרַעַף בְּמוֹד", כִּי כְמוֹ שְׂאִינוֹ רוֹצֵה שֶׁחֵבְרוּ יִגְלֶה סוּדוֹ לְאַחֲרִים, כִּף צָרִיף הוּא לְהַזְהֵר בְּסוּד חֵבְרוּ.

ב. יִזְהַר הָאָדָם לֹא לְגָלוּת סוּד עֲצָמוֹ לְשׁוּם אָדָם (אֵלָא אִם כֵּן אֵין בְּרָרָה כִּי צָרִיף לְהִתְנַעֵץ עִם חֵבְרוּ). אָמְרוּ חֲכָמִים: "אֵל תִּגְלֶה לְאַהֲבֶיךָ מֵה שְׂאֵתָה מִכֶּסֶה מִשׁוֹנֵאָה, אִם לֹא בַחֲנֻתוֹ פְּעָמִים רַבּוֹת וּמִצְאָתוֹ אוֹהֵב נֶאֱמָן, שְׂמָא יִהְפֵּךְ לְךָ לְאוֹיֵב וַיִּגְלֶה סוּדְךָ".

ג. אָמְרוּ חֲכָמִים: אִם חֵבְרָךְ גְּלָה סוּדְךָ, אֵל תִּכְעַס עָלָיו, כִּי הֵרִי גַם אֶתָה עֲצָמְךָ לֹא יִכְלֹת לְהִתְאַפֵּק מִלְּגָלוּת סוּדְךָ לוֹ, אִם כֵּן מֵה טַעֲנַתְךָ עָלָיו שְׂלֵא יִכְלֹ לְהִתְאַפֵּק גַם הוּא?

ד. אָמְרוּ בַזְהַר: כָּל הַמְּגַלֶּה סוּד כְּאֵלוֹ הֵרַג אֲנָשִׁים, וּכְאֵלוֹ עֶבֶד עֲבוּדָה זָרָה. וְסִימָן זֶה בְּיַדְנוֹ: הַמְּגַלֶּה סוּדוֹת, בְּיַדוֹעַ שֶׁנִּשְׁמָתוֹ אֵינָה מִגּוֹף הַמְּלַךְ הַקְּדוֹשׁ, וְלִכֵּן אֵין בָּהּ סוּד, וּכְשֶׁתִּצָּא נִשְׁמָתוֹ לֹא תִדְבֵּק בְּגוֹף הַמְּלַךְ, שֶׁהֵרִי אֵינוֹ מְקוּמָה. אוֹי לְאוֹתוֹ אָדָם, אוֹי לוֹ, אוֹי לְנִשְׁמָתוֹ. עַד כָּאֵן.

עֵצוֹת

א. עֲזוֹת הַיָּד הַהֶפֶךְ מֵהַבּוֹשָׁה. וְהִיא מְדָה גְרוּעָה מְאֹד, וְאָמְרוּ חֲכָמִים: "עֲזוֹת פְּנִיִּים לְגִיהֶנֶם. וּבִשְׁתַּת פְּנִיִּים לְגֵן עֵדֶן".

ב. לְעֵתִים יֵשׁ לְהִשְׁתַּמֵּשׂ בְּמִדַּת הָעֲזוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים: "הוּי עֲזוֹ בְּנִמְר". וְזֶה כְּאֲשֶׁר הוּא מְקִים מִצְוָה, וְאַחֲרַיִם לוֹעֲגִים עָלָיו וּמְבַזִּים אוֹתוֹ עַל כֵּן, אֲזִי עָלָיו לְתַפֵּס מִדַּת הָעֲזוֹת, וְלֹא לְהִתְבַּיֵּשׂ מֵהֶם כָּלֵל, אֲלֵא לְעֲשׂוֹת רִצּוֹן ה'. זֶה נִקְרָאת "עֲזוֹת דְּקִדְשָׁה" (עֲזוֹת שֶׁל קִדְשָׁה).

ג. גַּם כְּאֲשֶׁר מִשְׁתַּמֵּשׂ בְּעֲזוֹת דְּקִדְשָׁה, יִשְׁתַּמֵּשׂ בָּהּ רַק לְעִנְיָן שֶׁלֹּא יִתְבַּיֵּשׂ מִן הַמְּלַעֲיָגִים, אֲךָ לֹא יַעֲנֶה לָהֶם בְּעֲזוֹת וּבְחֻצְפָּה גַּם אֲזוֹ, כִּי זֶה יִגְרַם לוֹ לְהִכָּנֵס בְּעַצְמוֹ מְדָה רְעָה זוֹ, עַד שִׁישְׁתַּמֵּשׂ בָּהּ גַּם שֶׁלֹּא לְצַרְךָ מִצְוָה (קִיצוּשׁ"ע).

ד. אָמְרוּ חוֹז"ל: "שְׁלוֹשׁ מִדּוֹת בְּיִשְׂרָאֵל: בִּישָׁנִים, רַחֲמָנִים וְגוֹמְלֵי חֲסָדִים". וְכֵן אָמְרוּ: "הַבּוֹשָׁה מְבִיאָה לְיָדֵי יִרְאֵת חֲטָא. מִכָּאֵן אָמְרוּ: סִימָן יָפֵה בְּאָדָם שֶׁהוּא בִּישָׁן. כָּל אָדָם הַמֵּתְבַיֵּשׂ, לֹא בְמַהֲרָה הוּא חוֹטֵא. וּמִי שֶׁאֵין לוֹ בִּשְׁתַּת פְּנִיִּים, בִּידוּעַ שֶׁלֹּא עֲמָדוֹ אֲבוֹתָיו עַל הַר סִינַי".

פְּרִיָּה וְרַבִּיָּה

א. פְּרִיָּה וְרַבִּיָּה הִיא מְצוּה גְדוּלָה וַחֲשׂוּבָה, וְחוֹבָה עַל הָאָדָם. וְאֵלּוּ שְׂאִינָם נוֹשְׂאִים אִשָּׁה, בְּכֹל מִינֵי טְעָנוֹת שׂוּא, אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַפְשָׁם. שֶׁהָרִי מִי יוֹתֵר גְּדוּל מַחֲזִיקָהּוּ הַמֶּלֶךְ, שֶׁהִיא צָדִיק גָּמוּר, וְהַחֲזִיר אֵת כָּל יִשְׂרָאֵל בַּתְּשׁוּבָה וְהִרְבָּה תוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְלֹא נִשְׂא אִשָּׁה כִּי רָאָה בְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁעֲתִידִים לְצֵאת מִמֶּנּוּ בָנִים רְשָׁעִים, וְלִמְרוֹת כָּל זֹאת בָּא אֵלָיו יִשְׁעִיהָ הַנְּבִיא וְהוֹדִיעַ לוֹ: "מֵת אֶתְּהָ וְלֹא תַחֲיָה" – מֵת אֶתְּהָ בְּעוֹלָם הַזֶּה (נִגְזְרָה עֲלֶיךָ מִיָּתֵהָ), וְלֹא תַחֲיָה לְעוֹלָם הַבָּא, מִפְּנֵי שְׂלֵא עֲסַקְתָּ בַּפְּרִיָּה וְרַבִּיָּה.

ב. אָמְרוּ חו"ל, שְׂמִי שְׂאִינּו עוֹסֵק בַּפְּרִיָּה וְרַבִּיָּה, כְּאֵלּוּ מִמַּעַט אֵת הַדְּמוּת, וּכְאֵלּוּ שׁוֹפֵךְ דָּמִים, וְגוֹרֵם לְשִׁכְנִיָּה שֶׁתִּסְתַּלַּק מִיִּשְׂרָאֵל, וְחִיב מִיָּתֵהָ. וְכֵן אָמְרוּ: כָּל אָדָם שְׂאִין לוֹ אִשָּׁה, שְׂרוֹי בְּלֵא שְׂמִחָה, בְּלֵא בְּרַכָּה, בְּלֵא טוֹבָה, בְּלֵא תוֹרָה, בְּלֵא חוֹמָה, בְּלֵא שְׁלוֹם.

ג. יְהוּדֵי הַמַּאֲמִין בַּתוֹרָה וּבַדְּבָרֵי רו"ל אֵלּוּ, בּוֹדְאֵי לֹא יֵאבֵד עֲצֻמוֹ לְדַעַת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא. וְאֵלּוּ שְׂאִינָם נוֹשְׂאִים אִשָּׁה, לֹא תִהְיֶה מְנוּחָה לְנַשְׂמַתָּם (פְּלֵא יוֹעֵץ).

לְצַעַר

א. אֲסוּר לְצַעַר שׁוֹם אָדָם. וְאִם מְצַעְרוּ עַל יְדֵי דְבוּר, עוֹבֵר
עַל אֲסוּר אוֹנָאת דְּבָרִים, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת
עַמִּיתוֹ". וְהִזְהִירוּ חו"ל: "לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֶהִיר בְּאוֹנָאת
אִשְׁתּוֹ, שְׁמִתוּךָ שְׂדֵמְעָתָה מְצוּיָה, אוֹנָאתָה קְרוּבָה".

ב. אָמְרוּ חו"ל: כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעָלוּ, חוּץ מִשְּׁעָרֵי אוֹנָאָה.
וְכַלּוֹמַר גַּם בְּאֲשֶׁר שְׁעָרֵי שָׁמַיִם נִעְוָלִים מִלְּקַבֵּל תְּפִלַּת בְּנֵי
אָדָם, גַּם אִזּוֹ אִם אָדָם מְצַטְעֵר עַל יְדֵי חֲבֵרוֹ, וְצוּעֵק לֵה' שְׂיִצִּיל
אוֹתוֹ מִיַּד הָאָדָם הַמְצַעֵר עַל יְדֵי שְׂיִפְגַּע בּוֹ, תְּפִלְתּוֹ מְקַבֵּלָתוֹ.

ג. וְאָמְרוּ: בְּכָל הָעֵבְרוֹת הַקַּב"ה מְעַנֵּשׁ אֶת הַחוּטָא ע"י
שְׁלִיחַ, חוּץ מֵאוֹנָאָה שֶׁהַקַּב"ה בְּעַצְמוֹ מְעַנֵּשׁ אֶת הַחוּטָא.

ד. גַּם בְּשֶׁאֱמַר לְחֲבֵרוֹ דְּבָרִים בְּצַחוּק, אִם חֲבֵרוֹ הַצְטַעֵר
מִכָּף, הֵרִי זֶה חוּטָא וְנִעְנָשׁ עַל כָּף. וְרַבִּים נִכְשָׁלִים בְּכָף,
בְּטַעֲנָה: "בְּסֶפֶד הַכֹּל צַחֲקֵתִי אִתּוֹ". וְצָרִיךְ זִהִירוֹת יִתְרָה.

ה. גַּם מִי שֶׁצִּיַּעַר אוֹתוֹ, אֵין הֵתֵר לְצַעַר אוֹתוֹ חֲזָרָה כְּדִי
לְנַקֵּם מִמֶּנּוּ, אֲלֵא רַק מְצוּה לְהוֹכִיחוֹ עַל מַעֲשָׂיו כְּדִי
שְׂיִפְסִיק וְיִנְצֵל מִחֲטָא. אֵךְ הַמְצַעֵר חֲזָרָה כְּדִי לְנַקֵּם, עוֹבֵר
עַל אֲסוּר "לֹא תִקּוּם".

קִלְקָלָה

א. אֶחָד מִשֵּׁם"ה (365) מְצוּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבַת־וְרָה, הוּא לֹא לְקַלֵּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל. וּכְבָר אָמַר ה' לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ "וַיֹּאבְרָכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אֶאֱזָר", הָרִי שֶׁהַמְּבָרֵךְ אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל מִתְּבָרֵךְ מֵאֵת ה', וְהַמְּקַלֵּל מִתְּקַלֵּל ח"ו.

ב. הַמְּקַלֵּל אֶת חֲבֵרוֹ, וּבֹאֲמַת אֵין הַחֲבֵר אֲשֶׁם בְּכַף, הַקְּלָלָה חוֹזֶרֶת עַל הַמְּקַלֵּל, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כו, ב): "קִלְלַת חֲנָם (לֹא) לוֹ תִבָּא" – כְּתוּב "לֹא", וְקוֹרְאִים "לוֹ", כִּי הַקְּלָלָה לֹא תִבָּא עַל הַמְּקַלֵּל, אֲלֵא "לוֹ" – לְמַקְלֵל.

ג. לְפַעֲמִים גַּם אִם הַקְּלָלוֹת לֹא בַחֲנָם, חוֹזֶרוֹת הֵן לְמַקְלֵל. שֶׁהָרִי מְצַאֲנוּ, שֶׁכָּל הַקְּלָלוֹת שֶׁקַּלֵּל דָּוִד אֶת יוֹאָב הִתְקִימוּ בְּזֶרְעוֹ שֶׁל דָּוִד (סנהדרין מח, ב) (פְּלֵא יוֹעֵץ בְּשֵׁם ס' חֲסִידִים).

ד. אִם הַקְּלָלוֹת שֶׁקַּלֵּל אֶת חֲבֵרוֹ הִתְקִימוּ, עֵתִיד הַמְּקַלֵּל לִתֵּת עַל כַּף אֶת הַדִּין, שֶׁגֶרַם שֶׁחֲבֵרוֹ יַעֲנֹשׁ בְּגִלּוֹ.

ה. אָמְרוּ חז"ל (מגילה טו, א): "אֵל תְּהִי קִלְלַת הַדְּיוּט קִלְיָה בְּעֵינֶיךָ, שֶׁהָרִי אֲבִימֶלֶךְ קָלַל לְשָׂרָה, וְנִתְקַיַּם בְּזֶרְעָה", שֶׁעֵינַי יִצְחָק כְּהוֹ לַעֲת זְקֵנָתוֹ. וְלִכֵּן צָרִיךְ לְהִזָּהֵר לֹא לְגַרֵם לְכַף שֶׁמִּישָׁהוּ יְקַלֵּל אוֹתוֹ, וְאֵל יִזְלוֹל בְּזָה.

רֵאִיָּה

א. המתבונן בנשים עובר על אסור "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" וגורם לעצמו הרהורים רעים שגם הם אסורים, ויכול לבוא לידי פגם הברית. הוא פוגם את עיני נשמתו ועינין עלאין, וגדול עונו, נחשב לו לזנות, ומתגלגל בעוף הנקרא "ראה", ונקרא משמד לדבר אחד, מלביש עיניו בטמאה ומטמא עצמו, מלאך עוקר את עיניו לאחר מותו ודנו בייסורין קשים, פוגם בשמות הקדושים ובשיעור קומה ובכל העולם, ועקר הפגם בקוב"ה ושכינתיה, ולא ינקה מדינה של גיהנם, ואין חזקתו לשוב מחטא זה כי אינו מחשיבו לחטא.

ב. אסור מן התורה להסתכל בפני עבודה זרה, שנאמר "אל תפנו אל האלילים". וכן אין להסתכל בפני גוי. אסור גם להסתכל בפני רשע, כי באלו קונה טמאה בנפשו. ובזהר הזהיר שלא להסתכל בפני הכועס, כי אז כחות הטמאה שולטים בו.

ג. אמרו במדרש (ילקוט משלי תכ"ה): השומר עצמו ועוצם עיניו מראות ברע, אומר הקדוש ברוך הוא: אדם זה שלי.

שְׂמֵחָה

א. מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד. לא שמחה של הוללות, ולא שמחה של מלוי תאוות, שהן הנאה רגעית חולפת, המשאירה את האדם ריק לאחר שחלפה. אלא ישמח שמחה אמיתית פנימית על כך שהקב"ה ברא אותו ונתן לו אפשרות לעבד אותו מעט בעולם הזה, ועל ידי זה זוכה לקנות מעלה גדולה לנשמתו, ושכר גדול ועצום בעולם הבא, לניצח נצחים.

ב. על כל מצוה שזוכה לקיים, ישמח שמחה גדולה, כפי הקב"ה מזמין לו שכר נצחי גדול. הדבר דומה לאדם ההולך ברחוב, ולפתע מוצא יהלם יקר, שיכול לפרנס אותו לשנים ארוכות ברוח. ולאחר כמה צעדים שוב מוצא יהלם נוסף. וכך כל כמה רגעים, ואזי מבין איך שמישהו טמן לו את כל היהלומים האלה בדרךבו, והוא מתמלא אהבה אליו, ושמחה שזכה למצא חן בעיניו.

ג. האריז"ל העיד, שזכה לכל המעלות הרוחניות הגדולות על ידי שהיה מקיים כל מצוה בשמחה גדולה. ואמרו חז"ל, שאין ה' משלם שכר המצוות בעולם הזה, אף על השמחה בעשיית מצוה מקבל שכר בעולם הזה.

תּוֹרָה

א. ה' בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּדֵי שֵׁיעָסְקוּ בּוּ יִשְׂרָאֵל בַּתּוֹרָה. וְהִכְלִי שְׁאֵתוּ בָּרָא הַקב"ה אֶת הָעוֹלָם הוּא הַתּוֹרָה, וְהִיא מְקִימַת אֶת הָעוֹלָם, וְלוֹ יַצִּיר שִׁיְהִיָּה רַגַע אֶחָד שֶׁלֹּא יַעֲסָקוּ בּוּ בַתּוֹרָה בְּשׁוּם מְקוֹם בְּעוֹלָם – הָעוֹלָם יַחֲרַב.

ב. מִצְוֹת תִּלְמוּד תּוֹרָה שְׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל הַמִּצְוֹת. וְכָל מֶלֶךְ שֶׁל לְמוּד תּוֹרָה נַחֲשָׁבֶת לְמִצְוָה בְּפָנֶי עֲצָמָה. וְנִמְצָא שֶׁבְּכָל מֶלֶךְ שֶׁל תּוֹרָה הוּא מְרוִיחַ תְּרִי"ג מִצְוֹת. וּבִדְקָה אָדָם אוֹמֵר בְּמִמְצָע מְאֵתִים מְלִים, נִמְצָא שֶׁבִּדְקָה שֶׁל תּוֹרָה מְרוִיחַ 122,600 מִצְוֹת. וּבִשְׁעָה שֶׁל תּוֹרָה פִּי 60 מִזָּה. וְאִם לוֹמֵד עִם אַחֲרִים, הֲרֵי הַזְּכוּיוֹת מְכַפְּלוֹת כְּפוּל מִסְפֵּר הַלּוֹמְדִים.

ג. נִמְצָא שֶׁהַדְּרֹךְ הַכִּי מִשְׁתַּלְמֵת לְנֹצֵל אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה לְהַרְוִיחַ מִצְוֹת הִיא עַל יְדֵי לְמוּד תּוֹרָה, וְלִכֵּן צָוָה הַפְּתוּב לַעֲסֹק בָּהּ כָּל הַזְּמַן: "וְדַבַּרְתָּ בָּם בְּשַׁבְּתֶךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתֶּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ".

ד. אָדָם חַיֵּב לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה בְּכָל עֵת שֶׁהוּא פָּנוּי מִמְּלָאכָה, וְכַנ"ל. וְאִם הוּא פָּנוּי, וְאִינוּ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, הֲרֵי זֶה מְבַטֵּל

נְשִׁמוּזָה בְּרַךְ

מִצּוֹת תִּלְמוּד תּוֹרָה, וְעֵתִיד לִתֵּן אֶת הַדִּין. וְחָבֵל עַל כָּל
אוֹתָם שְׁעוֹת שְׂרוּפוֹת שֶׁל בְּלוּיִים (מִלְשׁוֹן בְּלֵאִי) בַּחוּץ
וּמוֹל מַסְכִּים לְמִינֵיהֶם, שְׂאָדָם מִתְבַּטֵּל מִלְזָבוֹת בַּחַיִּי
נֶצַח, וְצוּבֵר לְעֲצָמוֹ עֲבֵרוֹת שִׁיִּצְטָרֵף לְהַעֲנִשׁ עֲלֵיהֶם
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

ה. בְּכַח לְמוֹד הַתּוֹרָה לְהַכְנִיעַ כּוֹחוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע, וּלְהַסִּירוֹ
מִהָאָדָם, וְאִין נִתֵּן לְדַחֲוֹתוֹ לֵלֵא עֵסֶק הַתּוֹרָה בְּהִלְכוֹת
וּמוֹסָר.

ו. לְמוֹד הַתּוֹרָה מְכַפֵּר עֲוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם, לְאַחַר שֶׁעָשָׂה
עֲלֵיהֶם תְּשׁוּבָה, וְהוּא טוֹב לָזֶה יוֹתֵר מִן הַקְּרָבָנוֹת.

ז. עַל יְדֵי עֵסֶק הַתּוֹרָה לִפְנֵי הַתַּפְּלָה, מִתְקַבֵּל הַתַּפְּלָה.

ח. בְּשְׂאָדָם עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, הַקַּב"ה שֶׁמַּח בּוֹ. אֲשֶׁרֵי הַזֹּכֶה
לְשִׂמְחָת אֶת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ.

ט. הַזֹּכֶה לְעֵסֶק בַּתּוֹרָה, מִתְדַבֵּק בְּאוֹתָהּ שְׁעָה בַּה'
יִתְבָּרֵךְ וּבִשְׂכִינְתוֹ, וּמוֹרִיד אוֹר וְשִׁפְעַ מַה' לְכָל הָעוֹלָמוֹת
כָּלָם, וְזוֹכֵה לְאוֹר הַגְּנוּז וּלְמַעֲלוֹת רַבּוֹת. וְהַסְפָּרִים מְלֵאִים
מִמַּעֲלֵת עֵסֶק הַתּוֹרָה, עַד שֶׁלֹּא יוּכַל הַפֶּה לְסַפֵּר מְרֹב.
וּבִזָּה אֶת נְשִׁמְתוֹ וְאֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת הוּא **מְאִיר**.

תָּם וְנִשְׁלָם, שִׁבַּח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם.

נְשִׁימוּזָה בַּךְ

השלמה לערך נבלות הפה: מעשה מהרב "פלא יועץ"

כְּתַב הַפְּלֵא יוֹעֵץ: וְאֵגִיד לְדוֹר אֲשֶׁר שָׁמְעָה אָזְנִי. מַעֲשֵׂה שְׂאֵרֶע
בְּיָמֵינוּ בְּאִישׁ אֶחָד, שֶׁהָיָה בְּדַחֲקוֹ, וְהָיָה מְרַבֵּה בְּשַׁחֲוֶה וְקִלּוֹת
רֹאשׁ בְּשִׁמְחַת מְרָעִים, וְהָיָה מְדַבֵּר נְבִלּוֹת הַפֶּה וְכַדוּמָה,
מְדַבְּרִים הַגּוֹרְמִים שַׁחֲוֶה וְקִלּוֹת רֹאשׁ וְשִׁמְחָה לְרִיקִים וּפְחֻזִּים.
וַיְהִי הַיּוֹם כַּאֲשֶׁר קָרַב קִצּוֹ, וְהָיָה שֹׁכֵיב מְרַע וּמִתְעַלֵּף כְּמָה
יָמִים, וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה פָּתַח אֶת עֵינָיו כְּבָרְקִים וְעָמַד וְהִתְחִיל
לְזַעַק מְרָה: אוֹי וַי, אוֹי וַי, מַה בָּא עָלָיו. וְהַעוֹמְדִים עָלָיו רָעְדָה
אֲחֻזָּתָם. וְהִתְחִיל לֹאמַר לָהֶם: הֲלֹא תִרְאוּ דְמוֹת אֲנָשִׁים שַׁחוּרִים
וְצוּרוֹת מְשֻׁנוֹת, שֶׁמֵּרְאִים לוֹ נֹאדוֹת נְפוּחִים מְלֵאִים אֵשׁ לְהַרְיֵק
לְתוֹךְ פִּי וְשִׁלְשָׁלוֹת שֶׁל בְּרִזָּל, וְכַהֲנָה דִינִים קָשִׁים מְכִינִים לוֹ
עַל אֲשֶׁר הִרְבֵּה שַׁחֲוֶה וְקִלּוֹת רֹאשׁ וְדַבְּרֵי נְבִלּוֹת. וְהָיָה צוֹעַק
צָעָקָה גְדוּלָּה וּמְרָה. וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּוָּדַע הַדְּבָר בְּתוֹךְ הָעִיר, וְהָיוּ
מְרַבִּים הָעַם לְבֹא, וְלִכְלֹם הָיָה מְגִיד כְּדַבְּרִים הָאֵלֶּה בְּקוֹל
צָעָקָה גְדוּלָּה. וְכִשְׁהָיָה נִכְנָס אִישׁ שֶׁעָשָׂה כְּמַעֲשָׂהוּ, הָיָה אוֹמֵר
לוֹ: "גַּם אַתָּה כְּמוֹנֵי עֲשִׂיתָ, גַּם עָלֶיךָ יַעֲבֹר כּוֹס". וְכִשְׁהָיָה נִכְנָס
מִי שֶׁרָאָה וְשָׁתַק וְצָחַק, הָיָה אוֹמֵר לוֹ: "זְכוּר אַתָּה בְּיוֹם פְּלוֹנֵי
שֶׁשִּׁמְעֵת אוֹתִי דוֹבֵר נְבִלָּה וּלְצַנּוֹת, וּבְמִקּוֹם שֶׁהָיָה לְךָ לְהַכּוֹת
בְּסַנְדָּל עַל פְּנֵי, שֶׁתִּקֶּת וְצָחַקְתָּ, גַּם עָלֶיךָ יַעֲבֹר כּוֹס כֵּזֶה". וְהָיָה
צוֹעַק מְרָה, וּמְגִיד הַדִּינִים קָשִׁים שֶׁהָיוּ מֵרְאִים לוֹ, וְנִמְשָׁךְ בְּזֶה
שֶׁלְשָׁה יָמִים וְשִׁלְשָׁה לַיְלוֹת, עַד שֶׁלְּבַסּוֹף הִנִּיחַ יָדָיו לְתוֹךְ פִּי,
וּפְעַר פִּי לְבִלִּי חֵק וְהָיָה צוֹעַק: הַשְּׁלִיכוּ הַשְּׁלִיכוּ אֵשׁ, וּמִתוֹךְ כָּךְ
יִצְאָה נְשִׁמָּתוֹ וְנִתְעוֹרְרוּ כָּל הָעַם בְּתִשְׁבּוּבָה. לְזוֹאת יִחַרַד כָּל לֵב.